
Helsinkideklarasjonen oppdatert

AKTUELT I FORENINGEN

AXEL RØD

axel.rod@legeforeningen.no

Helsepolitisk avdeling

Generalforsamlingen i Verdens legeforening (WMA) vedtok 19. oktober i Helsinki en oppdatering av Helsinkideklarasjonen om etiske regler for forskning på mennesker. Deklarasjonen er en av de etiske grunnsteinene for medisinsk forskning og er et referansedokument for forskning på mennesker i alle deler av verden.

LEGEFORENINGEN I HELSINKI: Fra venstre: Helsepolitisk direktør Marit Randsborg, generalsekretær Siri Skumlien, president Anne-Karin Rime, leder i Rådet for legeetikk Svein Aarseth, spesialrådgiver Axel Rød og visepresident i Den europeiske legeforening, Ole Johan Bakke. Foto: Legeforeningen

I år er det 60 år siden Helsinkideklarasjonen ble vedtatt for første gang – også den gang i Helsinki. Arbeidet med oppdateringen ble utført av en arbeidsgruppe ledet av Den amerikanske legeforeningen ved Jack Resneck Jr. Det har blitt holdt møter i alle verdensdeler de siste to årene. Legeforeningen har ikke vært direkte involvert i arbeidsgruppen, men har likevel fulgt arbeidet tett.

Den norske legeforeningen var representert i Helsinki ved president Anne-Karin Rime, generalsekretær Siri Skumlien, leder i Rådet for legeetikk Svein Aarseth og visepresident i Den europeiske legeforeningen Ole Johan Bakke. Fra sekretariatet var helsepolitisk direktør Marit Randsborg og spesialrådgiver Axel Rød med.

Nødvendig oppdatering

Hvorfor er det nødvendig å oppdatere etiske regler om forskning på mennesker? Resneck påpekte at medisinsk utvikling skaper nye etiske problemstillinger, og at samfunnsutviklingen gir nye perspektiver på etiske spørsmål. Samtykke til bruk av egne data har blant annet fått mye oppmerksomhet under arbeidet – i lys av ny teknologi og den økende mengden data som samles inn om pasienter og forskningsdeltakere.

Noen eksempler på endringer i teksten er ambisjonen om at prinsippene skal gjelde alle som driver forskning på mennesker, både leger og andre forskere. Teksten er også styrket med hensyn til hvordan man skal beskytte forskningsdeltakere som befinner seg i utsatte situasjoner.

Styrker tilliten

En deklarasjon om etiske regler med globalt virkeområde vil måtte balansere ulike perspektiver på ivaretagelse av forskningsdeltakere og tilrettelegging for forskning.

–Legeforeningen mener at den oppdaterte Helsinkideklarasjonen bidrar til å støtte opp om tilliten mellom lege og pasient. Vi gratulerer WMA, arbeidsgruppen og lederen av WMAs medisinsk-etiske komité, Steinunn Þórðardóttir, for å ha landet en ny versjon av deklarasjonen, sier president Anne-Karin Rime.

Publisert: 25. november 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.14.15

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.